

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

Milyen volt 2022, és mi várható az új évben?

Aki értékkel és előretekint: Dr. Futó Péter, Felcsuti Péter, Lakatos Péter, Gablini Gábor, Koji László, Dr. Orosz Csaba, dr. Vértés András

3. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Milyen volt 2022, és mi várható 2023-ban? ... 3

AKTUÁLIS

Európai megállapodás a globális minimumadóról 11

Módosult a munka törvénykönyve: még idén lépniük kell a munkáltatóknak ... 13

EURÓPAI UNIÓ

A WTO-hoz fordul az EU a Kínával folyamatban lévő kereskedelmi vitáinak rendezése érdekében 15

LIFE program: 168 új zöld projekt Európa-szerte 16

Új jogszabályok a csomagolási hulladék mennyiségi csökkentése érdekében ... 17

Csúcstalálkozó az EU-ASEAN között 17

KÖNYVJELZŐ

Művészi fotóalbum a Dunáról, lírai esszéekkel 18

Az év természetfotói, egy könyvben 19

*Sikerekben gazdag,
boldog új évet kívánunk
minden kedves
olvasónknak!*

**A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja**

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Címlapkép: istock.com

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

„2023 a magyar gazdaság számára amolyan próbaév lesz: ki fog derülni, képesek vagyunk-e váltani, alkalmazkodni”

Dr. Futó Péter, a Futureal cégcsoport tulajdonos elnöke, az MGYOSZ elnöke

2022. rossz év volt, nagyon rossz év

Tavalyi írásom címe az volt, hogy „2022. bizonytalan, de reményteli év lehet”. Nagyot tévedtem. Ebben nem voltam egyedül. Tévedtek az agytrösztök és velük együtt a nagyhatalmak vezetői is. A háború lehetősége ugyan benne volt a pakliban, de reménykedtünk. Teljesen valószínűtlennek tűnt, hogy a fenyegetően felsorakozó orosz hadsereg átlépi az ukrán-orosz határt. Egy évvel ezelőtt a pandémia radikális csökkenésére számítottunk, ezzel szemben csak lassan csöndesedett a járvány és a vírus, ahogy az természetéből adódik, mutálódott. Senki sem számolt azzal, hogy a világméretű járvány és az orosz-ukrán háború borítja fel a tartós növekedéshez szokott gazdasági pályát, s magát az életet, a mindennapokat is.

2023-ban minden megtörténhet. És annak az ellenkezője is. 2021-ben azért fohászokdtunk, hogy legyen vége a pandémiának, élhessük korábbi életünket, végzhessük normális módon a munkánkat, most a szomszédban folyó háború végét is várjuk. Szívszorító látni az értelmetlen háború pusztítását, ártatlan civilek szenvedését, a fűtés, világítás, víz nélkül tengődő milliók megpróbáltatásait.

A Covid-járvány hatására bezárkózott a világ. Megszakadtak a termelési láncok, sok alkatrészt – például chipeket – Kínában gyártottak, ahol leállt a termelés. Akadozott a szállítás, a hiány egyre gyakrabban lett a termelés akadálya. Ez a tapasztalat újragondolásra készítetett sok vállalatot: mennyire szabad csak a költségek alapján meghatározni a beszerzést, a gyártást.

Valami hasonló alakult ki most, a háború hatására Európában. Kiderült, az Európai Unió több tagállama erősen kiszolgáltatott az orosz energiának. Az orosz agresszió tarthatatlanná tette ezt a szoros kapcsolatot, az embargók pedig új energiaforrások feltárását, energiatakarékosságot kényszerítettek ki. A kialakult energiahiányban a klímaváltozással kapcsolatos feladatok háttérbe szorultak.

A Covid és a szankciók Magyarországon tovább árnyalták az amúgy is bonyolult képet. Mi is kiszolgáltatottak vagyunk az orosz energiának, amellett, hogy hozánk még érkezik gáz, kőolaj. Hazánkban az árak elszaladtak, inflációban az EU élére ugrottunk. 2023-ban is kétszámjegyű inflációval kalkulálnak a szakemberek.

Munkaadóként, vállalkozóként azzal is számolnunk kell, hogy a béryomás jövőre talán még az ideinél is erőteljesebb lesz. Kevés cég képes ilyen ütemben emelni a hatékonyságot, megteremteni a béremelés fedezetét, miközben tudjuk, hogy fontos ...

Úgy vélem, 2023 a magyar gazdaság számára amolyan próbaév lesz: ki fog derülni, képesek vagyunk-e váltani, alkalmazkodni. Az energiahatékonyság nem mellőzhető szempont a fejlesztéseknél. Az egyoldalú energiafüggőség akadálya lehet a fejlődésnek.

Ebben a világkörnyezetben mi az, ami előremutató lehet?

Óvatos, körültekintő fejlesztéssel, a klímacélok fókuszban tartásával és diverszifikált gáz- és kőolajbeszerzéssel esély lehet arra, hogy ezt a situációt minden munkaadó kicsit a saját erősödésére tudja fordítani. Mindehhez együttműködés, összefogás, együttérzés szükséges.

Ezek után csak azt remélhetjük, hogy 2023-ban nem ér bennünket újabb sokk.

Az élet sorozatban felülírja a várakozásokat. 2020-ban még senki nem gondolta, hogy 2021-ben egy járvány söpör végig a világon, tavaly pedig arra nem számított senki, hogy 2022 februárjában Oroszország megtámadja Ukrajnát. Mindkét évben alapvetően megváltoztak a viszonyok, átalakult az élet, és persze, a gazdaság, az üzleti lehetőségek is. Ezek után kockázatos az előrejelzés. A cégvezetőknek azonban mégis kalkulálniuk kell valamivel, különben hogyan határoznák meg az aktuális feladatokat? Tehát: bár kockázatos, de újra arra kértük az MGYOSZ néhány vezetőjét, értékeljék 2022-t, és jósoljanak: milyen év lesz 2023?

Felcsuti Zsolt: Európa szankciói egy éhségstrájkoló akciójához hasonlíthatók

Egy olyan nemzetközi trendre hívnám fel a figyelmet, ami nem előre, hanem a múltba visz. Miközben az elmúlt évekig a globalizáció meghatározó lett a világban, a Covid-válsággal kezdetét vette a visszafordulás, túlzottan felértékelődnek a lokális, helyi megoldások.

Igaz, a világvármány miatt tényleg volt olyan időszak, amikor Ázsiából nem érkeztek meg fontos alkatrészek, termékek, és ez ijesztő volt a minimális raktárkészlettel dolgozó európai gyártóknak, ám ilyen világvármány ritkán adódik, nem jó válasz erre a befelé fordulás, a kihelyezett gyártások vissza-szervezése. Ez nem költséghatékony, és a már jól beindult nemzetközi munkamegosztás fejlődését is megállítja, vagy éppen lerontja. Az első ijedség elmúlt, érdemes higgadtan végiggondolni, mit adott a kínai-európai együttműködés a résztvevőknek. Szerintem sokat. Mindkét oldalon nagy a nyereség. Kár lenne ezt a vármány miatt gyengíteni.

2022-ben azonban már nem a vármány jelentette a legfőbb veszélyt a nemzetközi együttműködésben, hanem a szomszédunkban folyó háború. Az orosz agresszió elfogadhatatlan, elítélendő, ám úgy vélem, az Európai Unió szankciós csomagjai – már a kilencedik következik – nem érnek cél – Oroszország nem vonul vissza –, viszont sokat ártnak az EU tagállamainak. Az égbe szökő energiaárak gyengítik az európai vállalatok versenyképességét, az orosz piacról való kivonulás is inkább bumeránghatású lehet. Nem tudom, hogyan lehet egy ilyen helyzetet kezelni – valószínűleg az EU-ban se nagyon tudják, különben nem ilyen szankciókkal válaszoltak volna a háborúra. Néha úgy érzem, Európa szankciói egy éhségstrájkoló kétségbeesett akciójához hasonlíthatók. Minden együttérzésem Ukrajnára, de egy legyengülő, energiahiánnyal küzdő Európa nem tűnik ígéretes segítőnek a jövőre nézve.

Az elmúlt évtizedek legnagyobb eredményének tartom a nemzetközi együttműködés sokoldalúvá válását. Az Európai Szén- és Acélközösséget, az Európai Unió elődjét még csak 6 ország – a Benelux államok, az NSZK, Franciaország, Olaszország – hozta létre, ma pedig már 27 tagja van. Volt ez több is, lesz még több is. Az európai integráció, összefogás, együttműködés hasznos gazdasági szempontból is: a turizmus fellendült, az egymás közti kereskedelemnek is jót tett, hogy határok nélkül, vízummentesen lehet közlekedni.

Az elmúlt évtizedekben az Európai Unió nyitott Kína felé, Oroszországgal is rendezett kapcsolatok alakultak ki, nem véletlenül lettek az európai or-

Felcsuti Zsolt, az MPF Holding tulajdonos elnöke, az MGYOSZ társelnöke

szágok az orosz energia legnagyobb vásárlói. Ez idáig gazdaságilag hasznos volt, mindkét félnek. A szankciókkal ennek vége lehet. Mostanában azonban Kínával is tartózkodóbb Európa: talán éppen az USA nyomására, ahol az elmérgesedett kínai-amerikai kereskedelmi vita valószínűleg gazdasági háborúvá fejlődött. A tét, melyik ország lesz a világ vezető gazdasági hatalma. Úgy vélem, az Európai Uniónak nem kell mindenben az USA-t követnie. Persze, az USA az EU legfőbb szövetségese, ám Európának vannak az amerikaiaktól eltérő gazdasági érdekei is.

Magyarország nyitott gazdaságú ország, a külkereskedelem meghatározó a GDP-termelésben. Tehát alapvető érdekünk, hogy a nemzetközi kereskedelem ne visszafeljődjön, hanem még sokoldalúbbá váljon. Újabb szankciókkal ez nem megy. Oroszország megtalálja az új piacokat az energiaipari termékek értékesítésére, már látható, hogy erősödnek az orosz-kínai, orosz-indiai kapcsolatok. „A nemzetközi helyzet fokozódik”. Ezt most is el lehet mondani. Ugyanakkor az nem kérdés, hogy nekünk az Európai Unióban a helyünk. Az EU tagállamai a legfőbb gazdasági partnereink. Jó lenne, ha ez a gazdasági, politikai, értékközösség a jövőben egyre erősebb, meghatározó szervezet lenne. Ehhez viszont meg kell őrizni a nyitottságot, tolerálni a közösség mainstreamjétől eltérő gondolkodást, és az európai érdekeket mindenek elé helyezve cselekedni.

„Az EU tagállamai a legfőbb gazdasági partnereink. Jó lenne, ha ez a gazdasági, politikai, értékközösség a jövőben egyre erősebb, meghatározó szervezet lenne. Ehhez viszont meg kell őrizni a nyitottságot, tolerálni a közösség mainstreamjétől eltérő gondolkodást, és az európai érdekeket mindenek elé helyezve cselekedni.”

Lakatos Péter: Sok jel mutat arra, hogy korszakhatáron vagyunk

Az idei év az általam ismert hazai vállalatok sokaságánál, a baromfiipartól, az iparcikk-kereskedelmen át a nemzetközi erőterben való gyártásig meglepően jó pénzügyi eredményt hozott. Az évvégi rendezvényeken jellemző volt, hogy a vállalatvezetők arról számoltak be, hogy míg tavasszal drámára készültek, évvégére kikerekedtek a számok. Nyilvánvalóan a különadóval sújtott, illetve speciális ellátási problémákkal küzdő cégek esetén mindeközben drámai kihívások lehetnek. Ezzel együtt a munkaerőpiaci helyzet is arra utal, hogy még szól a zene, pedig lehet, hogy kinn már lőnek. Nehéz megítélni, hogy a tartós fogyasztási cikkek, vagy akár az építőipar esetében mennyire a beszállítói láncok problémái, illetve a feszített munkaerőpiaci helyzet miatti elmaradások felgöngyölése folyik, és mennyire lesz elég a friss kereslet.

Ez a korlátozott optimizmusom is főként a pénzügyi eredményekre vonatkozik. Ezek eléréshez emberfeletti személyes teljesítmények kellettek, stresszhatások, kiégés-veszélyes helyzetek, melyek következményei csak közép és hosszabb távon jelentkeznek motivációs és akár egészségi problémák formájában. Veszélypontnak látom azt is, hogy a nagymúltú, komplex vállalatok az elmúlt években krízis-menedzseléssel foglalkoztak, miközben a termék, szolgáltatás és szervezeti innovációk – érthető, de elkeserítő módon – háttérbe szorultak. Arról se feledkezzünk meg, hogy a termelő-szolgáltató szféra az inflációs nyomást első körben viszonylag könnyedén áthárítja a fogyasztókra, de ennek a következménye előbb-utóbb a drasztikus keresletcsökkenés.

Előre tekintve a megfelelő tartalékok (legyen ez pénzügyi vagy szervezeti) kiépítése, és a gyors reakció tűnik a legfontosabbnak. Miért is?

Sok jel mutat arra, hogy korszakhatáron vagyunk, mint a II. világháború, az olajválság, a rendszerváltás (hidegháború) után. Nem merek jóslatokba bocsátkozni, gondoljunk csak arra, hogy például a 60-as évek végének látszólagosan hatalmas dobásai (a végtelen erőforrásokkal megtámogatott Holdra-szállás, és a szuperszonikus polgári repülés, vagy akár a fiatalok lázadása – Woodstock, diáktüntetések) hosszabb távon mennyivel kisebbet szoltak, mint az ugyanabban az időben kis költségvetésből végzett fejlesztés, amivel először

kötötték össze a számítógépes hálózatokat (ARPANet), amiből az Internet alakult ki.

Ha a jövőt előre látni talán megpróbálni se szabad, lehet, hogy már a jó kérdések idejekorán való megfogalmazása is segít abban, hogy amikor elágazáshoz kerülünk, gyorsabban, kisebb nyomás alatt, és talán jobban is döntsünk. Néhány ilyen általános globális kérdés, de nyilván mindenki a maga szűkebb területén megtudja fogalmazni a legrelevánsabbakat:

Lakatos Péter, a Videoton társvezérigazgatója, az MGYOSZ társelnöke

- Az olcsó pénzből felhalmozott adóssághegyeket sikerül-e drámai recesszió/infláció nélkül puha földetéréssel kinőni
- Az erőforrásokért (első helyen az energiáért) folytatott küzdelemben és a klíma-kockázatok kezelésében sikerül-e elérhető költség-szinten megvalósítani az átmenetet
- Most, hogy világszerte megtörtént a városiasodás és a születésszám is lecsökkent, és ezáltal (globálisan!?) az oktatás és az egészségügy színvonala megemelkedett, sikerül-e a meghosszabbodott életút végén méltósággal megöregedni, és sikerül-e rendszerszinten (országok és egyének) közötti egyenlőtlenségeket kezelni, a motiváció és a szabad piac fenntartása mellett.
- Most, hogy mindenki folyamatosan on-line

összekapcsolva él, következő lépésként sikerül-e a biomérnökség és a mesterséges intelligencia társadalmi hatásait kezelni, korábban tartani

- Az üzleti logika, és a rövid távú mechanikus költségoptimalás melletti globalizációt fel tudja-e váltani egy több-központú polarizált, de mindeközben békés világtrend.

Végül Bill Gates 1996-os mondatát tartom ide illőnek: mindig túlbecsüljük az éppen következő két év várható változásait, miközben legalább ugyanennyivel alábecsüljük a következő 10 éves periódus átalakulását.

(A szövegben felhasználtam Gauder Milán minapi prezentációjának és a McKinsey nemrég megjelent elemzésének gondolatait.)

„Már a jó kérdések idejekorán való megfogalmazása is segít abban, hogy amikor elágazáshoz kerülünk, gyorsabban, kisebb nyomás alatt, és talán jobban is döntsünk,,

Londoni elemzők: 2023-ban valószínűleg csökken a világkereskedelmi forgalom

Londoni pénzügyi elemzők legfrissebb előrejelzése szerint várhatóan csökken 2023-ban a világkereskedelmi áruforgalom értéke, elsősorban az amerikai és az európai import valószínűsíthető visszaesése miatt – foglalja össze az MTI a jelentéseket.

Az egyik legtekintélyesebb londoni pénzügyi-gazdasági elemzőház, az Oxford Economics éves prognózisában közölte: arra számít, hogy a globális áruforgalom jövőre 0,2 százalékkal esik. A ház hangsúlyozza, hogy ez jelentősen rontott becslés, mivel júniusban kiadott előző prognózisa még a globális árukereskedelem 3,4 százalékos növekedését valószínűsítette 2023-ra. A cég szerint ráadásul még a rontott előrejelzést is lefelé ható kockázatok terhelik.

Az Oxford Economics elemzői szerint a negatív korrekciót olyan nagy frekvenciájú – vagyis rövid időközönként összegyűjtött magas információtartalmú – adatsorok indokolják, amelyek arra vallanak, hogy a világkereskedelem

növekedési üteme megtorpanásszerűen lassul a következő negyedévekben.

A globális áruforgalom értéke 2022 elején még 6 százalék körüli ütemben nőtt éves összevetésben, a negyedik negyedévben azonban várhatóan 1,9 százalékra lassul a növekedési ütem, az utána következő három negyedévben pedig visszaesik az áruforgalom, és csak 2023 negyedik negyedévében indul ismét növekedésnek – áll az Oxford Economics előrejelzésében.

A cég közölte ugyanakkor: egyes forgatókönyvei szerint, amelyek a vártnál magasabb inflációt és gyengébb ingatlanpiaci teljesítményt modelleznek, a világkereskedelem szintje 2024 végére 3-4 százalékkal elmaradhat az alapeseti előrejelzésben valószínűsített értéktől.

A ház szerint a növekedés megtorpanását az idén elsősorban a kínai gazdaság, jövőre azonban mindenekelőtt az észak-amerikai, a magasan fejlett ázsiai és az európai gazdaságok gyengeségei okozzák.

Az Oxford Economics közölte: becslése szerint a legfontosabb ázsiai gazdaságok exportja dollárban számolva már októberben 6 százalékkal esett havi összevetésben, és azokban a gazdasá-

gokban, amelyeknek kereskedelméről már megvannak a legutóbbi adatok, az export mennyisége 2020 közepe – vagyis a globális koronavírus-járvány elhatalmasodásának időszaka – óta nem mért ütemben csökken. A cég a világ-gazdaság egészében jövőre mindössze 1,3 százalékos GDP-növekedést vár.

Az utóbbi időben más nagy londoni házak is komor rövid távú előrejelzéseket adtak a világgazdaság teljesítményére.

A Fitch Ratings nemzetközi hitelminősítő markánsan felülvizsgált új negyedéves prognózisában 2022-re 2,4 százalékos, 2023-ra 1,7 százalékos növekedést valószínűsített a világgazdaságban.

A Fitch a globális GDP-érték idei növekedésére szóló előrejelzését 0,5 százalékponttal, a jövő évit egy teljes százalékponttal csökkentette az előző negyedéves prognózisához képest.

Egy másik globális hitelminősítő, a Moody's Investors Service Londonban ismertetett éves előrejelzésében közölte: az idén még 3 százalékos, jövőre azonban szintén 1,7 százalékra lassuló globális GDP-növekedéssel számol reálértéken.

Gablini Gábor: A gazdaság és a politika közötti szükséges és egészséges együttműködés alig létezik

Atársadalommérnöki munka összetett, bonyolult. Ám legalább ennyire komplex a gazdaságpolitika kialakítása, a gazdasági folyamatok irányítása. 2022 és az előző évek történései alapján számomra ismét igazolást nyert, hogy miért ennyire fontos e két terület folyamatos összehangolása. Bármilyen egyoldalú, mesterséges beavatkozás – legyen az papíron akármilyen jól kidolgozott, tökéletesnek látszó terv – a valóságban néha egészen más eredményt hoz, mint amit kitalálói terveztek.

Amióta a „gazdasági” eszemet tudom, nem kérdés számomra, hogy az államnak és a gazdaságnak együtt kell működnie, csak így jöhet létre az adott helyzetből kihozható legjobb eredmény. Figyelni kell a másik szavára, hol jobban, hol kevésbé, de célszerű figyelembe venni egymás javaslatait, tapasztalatát. Az együttműködés aránya térben és időben átalakulhat, hol 50-50 százalékos lesz, hol 60-40, 70-30 százalékos. A folyamatok változnak, állandóan reagálni, alkalmazkodni kell. Kivételes esetektől eltekintve kontraproduktív is lehet a konzultáció nélküli, hirtelen beavatkozás. A 2X2 csak a viccekben lehet néha öt, valójában mindig négy. Ugyanígy a gazdasági folyamatok törvényszerűségét felülről csak rendkívüli helyzetekben szabad, és akkor is csak rövid időre.

A magyar gazdaság hihetetlenül sok nehézséggel nézett szembe az elmúlt években. A Covid-járvány idején többé-kevésbé működtek az állami beavatkozások – igaz, a nemzetközi példák is segítettek a jó megoldások felfedezésében. A „kurzarbeit” nálunk is működött, igaz, kissé másként bevezetve, mint külföldön. Evés közben azonban megjött az étvágy, és a kormányzati beavatkozások az újabb válság idején már kevésbé voltak óvatosak. Mi akkor gyorsítottunk, amikor mások már lassítottak, mi S-kanyarban is bátran előzünk. Az autóversenyzők néha valóban vakmerő döntésekre szánják el magukat, s ha bejön, akkor az egész világ ünnepli őket. Ha meg nem... De a gazdaság azért egészen más. A komplex, egymásra épülő folyamatokat nehéz kiismerni, teljes egészében átlátni, megérteni. Így a beavatkozás is kockázatos.

2022-ben megtapasztalhattuk – és ez 2023-ra is tanulságos lehet –, hogy a gazda-

Gablini Gábor, a Gablini Holding tulajdonos vezetője, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége (MGYOSZ) elnöke, a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség elnöke, az MGYOSZ alelnöke

ság és a politika közötti szükséges és egészséges együttműködés alig létezik. Nem véletlen, hogy az állam által preferált multik is azt mondják, kiszámíthatatlan a gazdaság irányítása, szabályozása.

Ilyen helyzetben nem volt meglepő a benzinár sapka, azaz az árstop kissé hosszúra nyúlt, ám annál kártékonyabb működése sem. Az állami beavatkozás kkv-k tucatjait lehetetlenítette el, hiány, káosz jelentkezett a kutakon. Az élelmiszerek esetében is igazolódott a közgazdasági alaptétel, a veszteséget a szereplők minimalizálni, kompenzálni fogják, ami láncreakciót indít el, a végeredmény pedig a hiány és az evvel együtt elszabaduló árak! Hiába a jó szándék, az ilyen beavatkozások elhúzódó fenntartása indokoltatlan, káros. Most úgy tűnik, némi külső ösztönzésre, a kormány bevállalta, hogy a rendkívüli adóktól is meg kell válnia, mert azok sem segítik a gazdaság természetes működését.

Nem hiszek a piac korlátlan hatalmában, de abban sem, hogy mindenben a politika mondja meg, mi jó a gazdaságnak. A két terület közötti

„A kormányzati beavatkozások az újabb válság idején már kevésbé voltak óvatosak. Mi akkor gyorsítottunk, amikor mások már lassítottak, mi S-kanyarban is bátran előzünk. Az autóversenyzők néha valóban vakmerő döntésekre szánják el magukat, s ha bejön, akkor az egész világ ünnepli őket. Ha meg nem... De a gazdaság azért egészen más...”

egészséges szimbiózis viszont hatékony lehet, mindannyiunk hasznára válik. Azt tapasztalom külföldön – például Németországban, Ausztriában, Angliában, Lengyel-, vagy Csehországban –, hogy a kormányzás és a gazdasági szakmai érdekképviseltek között folyamatos a párbeszéd, a háttérmunka, így a döntések mögött mindig ott van a szakmai konzultáció, a konszenzus. Azt kívánom magunknak 2023-ra, hogy találjunk vissza a közös döntések útjára. A kormány találja meg azokat a hiteles szereplőket a gazdaságban, akikre érdemes hallgatnia, folyamatosan konzultálnia. Hogy ki számít ma hitelesnek a gazdaságban? Azok a kis- és nagyvállalkozók, akik mögött a mindennapok

tapasztalata és valódi teljesítmény van, saját joggal elért eredmény. Fontosnak tartom, hogy a kormány jobban támaszkodjon a magyar kkv-ka, a multicégekkel amúgy is erős kapcsolataik vannak. Egy kis-és középvállalkozás azonban sokszor máshogy látja a világot, érdekei inkább esnek egybe a magyar fejlődés érdekeivel, ráadásul e szektor több embert foglalkoztat, mint az itt lévő nemzetközi cégek.

Összegezve az elmondottakat: gazdaság nélkül nem lehet a gazdaságot jól működtetni. A win-win szituációhoz szükséges a gazdaság és a politika együttműködése, elfogadva, hogy bár mindkét terület máshoz ért, azért lehet közös a cél!

Koji László: Zaklatott 2022 után kritikus 2023 jön az építőiparban

Koji László, az ÉVOSZ (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke, az MGYOSZ alelnöke

„A munkák jelentős részénél a kivitelezés lelassult, az ágazatban az éves fogyasztói árindex kétszeresét meghaladó árváltozások vannak. Az ágazat jövedelmezősége visszaesett.”

Az építőiparban túlnyomó részben a 2020 – 2021. években kötött szerződéseket kellett teljesíteni alapvetően megváltozott piaci körülmények között. Munkáinkba 48 százalékban import terméket építünk be és a forint ilyen mértékű elgyengülése mérhetetlen drágulást hozott a vállalatokhoz mérten is. Az építőanyagok gyártásához szükséges alapanyagok (acél, fa, cement, kőzetgyapot) több mint egyharmada orosz, ukrán, fehér-orosz relációból jött korábban, most nem jön. Ennek eredményeként az ellátási- beszállítási láncok akadoznak, ami késedelmes teljesítést okoz.

Az építőanyagok gyártásában a költségek között átlagosan 10 -35 százalékos nagyság-

rendet jelent az energia költsége, amit ránk és a vevőkre hárítanak.

Az építőiparban is jelentős a munkaerőhiány: annak érdekében, hogy a szakmunkás és mérnök ne menjen el nyugatra dolgozni, erőteljesen meg kell fizetni őket. 2022. évben átlagosan 17 százalékos béremelés volt az ágazatban. Az összes költségen belül 50 százalék az élómunka költsége, ami megint csak olyan mértékű kiadásokat hozott, amit egy az egyben a vevőkre nem lehetett továbbhárítani.

Összességében a munkák jelentős részénél a kivitelezés lelassult, az ágazatban az éves fogyasztói árindex kétszeresét meghaladó árváltozások vannak. Az ágazat jövedelmezősége visszaesett.

Mindezekkel együtt ebben a zaklatott 2022. évben még jó az építőipar összeteljesítménye, 3 -5 százalékkal magasabb lehet összehasonlítva árakon 2021. évhez képest. Folyó áron a teljesítés értéke elérheti a 6 500 milliárd forintot is, amely szám mögött döntően az áremelkedés húzódik meg.

Az év közepétől azonban folyamatosan

csökken a megrendelésállomány, ami az év végén 13 – 15%-kal is kevesebb lehet összehasonlítható árakon, mint egy évvel ezelőtt volt. A munkák előfinanszírozásához csak két számjegyű kamatok mellett lehet hitelhez jutni, ami rémséges. Kritikus új év és bizonytalan 2023-as üzleti év elé néz az ágazat.

dr. Orosz Csaba: Amikor én egy ország kilátásait latolgom, egy ideje már nem csak a számokat nézem, hanem a munkavállalókat is

Három tényező határozta meg az idei évet: Ez már Covid-mentes év volt, bár nyomokban itt maradt a járvány, de ez már egészen más volt, mint amikor szinte bezárt az ország. A felszabadulás hatására be is indult a gazdasági növekedés. És akkor jött a háború a szomszédunkban, ami azóta is tart. Májusban országgyűlési választások voltak, előtte nagy mennyiségű pénz zúdult a lakosság különböző csoportjaihoz, ami végül a gazdaságban kötött ki, jelentős vásárlások képében. Ez tovább hajtotta az inflációt, ami már korábban beindult, különböző – külső és belső – okok hatására. A sok ellentétes hatás végül valószínűleg még pozitív évet hozott sokaknál, de a gondok az év végére már teljes nagyságukban érzékelhetővé váltak.

Úgy vélem, 2023-ban ezek a hatások felerősödnek, és sok szempontból nehezebb évünk lesz, mint 2022-ben volt. Az infláció például velünk marad, akárcsak az Európai Unió sok országában, de nálunk nagyobb mértékű lesz jövőre is, 15-20 százalék közötti tartományba várom. Ehhez társul még egy jelentős bérelválás, aminek nehéz lesz megfelelni, ha teljesítmény nem párosul hozzá. Márpedig nem társul, a magyar gazdaság termelékenységének növekedése tartósan elmarad a béremelkedés mögött. Valószínűleg meglesz ennek is a bőjtje. Lemaradó versenyképességben, elégedetlen munkavállalókban, kedvetlenségben, fásultságban. Rossz hangulatú munkavállalókra számítok 2023-ban, ami senkinek sem lesz jó.

Éppen ezért amikor én egy ország versenyképességét, kilátásait latolgom, egy ideje már nem csak a számokat nézem, hanem az embereket, a munkavállalókat is. Az ő tudásukon, munkához való hozzáállásukon, motiváltságukon sok múlik, minimum a termelékenység 10-35 százaléka. Itt érzem a legnagyobb bajt. Miközben egyik nehéz

dr. Orosz Csaba, a HOROSZ-COOP Külkereskedelmi Képviseleti Kft. tulajdonos ügyvezetője, az MGYOSZ alelnöke

„A jövő szempontjából munkavállalói oldalon van a legnagyobb gond. Nem látom a törekvést, a motivációt a nagyobb teljesítményre, nincs kreativitás, tudathasadásos állapot alakult ki az egyre nagyobb bérigény és a letett teljesítmény között növekvő rés miatt.”

évből evickélünk a másik, még nehezebb évbe, nem látom, hogy ezt a dolgozók is átérezzék. Talán azért, mert idáig általában azt kommunikálták nekik, hogy mi minden problémát megoldunk, és nem is olyan nagy a baj, mint Európa más országaiban. Így talán nem meglepő, ha nem érzik át a gondok valódi súlyát. Talán segítene, ha azt hallanák, hogy nehéz a gazdasági helyzet, és ebből csak úgy tudunk kijönni, ha mindenki teljes erőbedobással dolgozik, ha mindenki többet teljesít, mint eddig és tudatosabban fogyaszt. Különben nincs miből inflációkövető, vagy azt meghaladó béreket adni.

Én most azt látom, a jövő szempontjából mun-

kavállalói oldalon van a legnagyobb gond. Nem látom a törekvést, a motivációt a nagyobb teljesítményre, nincs kreativitás, tudathasadásos állapot alakult ki az egyre nagyobb bérigény és a letett teljesítmény között növekvő rés miatt. A munkavállalók – tisztelet a kivételnek – ezt nem akarják látni, tudni, kialakult az a szemlélet, hogy nekik a magasabb bér jár, mint ahogy a pihenés, sziszabadság, nyaralás szintén, a hatékonyabb munkavégzésről azonban nem beszélnek.

Számoljunk egy kicsit! Hogy is van a slágerben? 8 óra munka, 8 óra pihenés, 8 óra szórakozás. 30 napos hónapot számítva, 240-240 órát kellene munkára, pihenésre, szórakozásra fordítani. Ehelyett a munkára 160 óra jut... Tudom, közben vannak a hétvégi pihenőnapok, de mégis... Most se mennyiségben nincs meg a kívánt munka, se termelékenységben nincs meg a kívánt színvonal.

A támogatás lassan ölő méreg – vallottam korábban is, most meg már látom a magyar gazda-

ság teljesítményén, a munkavállalók hozzáállásán. Kapni szeretünk, adni nem. Ezért leginkább azt szeretném, ha végre elővonnánk a józan eszünket: baj van, a nagyobb bérehez nagyobb bevétel, nagyobb teljesítmény kell. Ebben egyet kell értenünk. Mint ahogy a magyar gazdaság fejlődéséhez az is kell, hogy a monetáris politika és a fiskális politika irányítói egy irányba húzzák az ország szekerét. Most mintha ott is megbomlott volna az egyetértés. Akárcsak a 27-es európai klubban, ahol egyre gyakrabban kerülünk szembe a másik 26 országgal. Ez nem nyerő pozíció.

2023-ban sem lesz csődben a gazdaság, radikális változás nélkül is elvegetálunk. Ám ha ennél többet akarunk, akkor változtatni kell a kommunikáción, a hozzáálláson. Tudatosítani kell, gyengülhet az ország versenyképessége a nem túl magas termelékenység miatt. A változáshoz más hozzáállás, más szemlélet, kreativitás, motiváció, nagyobb teljesítmény kell.

dr. Vértés András: Európa nem fogad be minket, ha mi nem fogadjuk be Európát

Fordult a világ, 2023-ról sokkal komorabb képet festenek az elemzők, mint korábban. Várhatóan csökken a világkereskedelem értéke, főleg az amerikai és az európai import visszaesése miatt. Az Oxford Economist arra számít, hogy jövőre a globális áruforgalom 0,2 százalékkal esik (júniusban még 3,4 százalékos növekedést prognosztizáltak). Sőt, a cég szerint még ezt az előrejelzést is lefelé ható kockázatok terhelik. A Fitch Ratings a globális GDP idei növekedésére szóló előrejelzését 0,5 százalékkal, a jövő évi egy teljes százalékponttal csökkentette, az előző negyedéves prognózisához képest. A Moody's hitelminősítő azt jelezte, hogy idén még 3 százalékos, de jövőre 1,7 százalékra lassuló globális GDP-növekedéssel számol.

dr. Vértés András, a GKI Gazdaságkutató Zrt. elnöke, az MGYOSZ alelnöke

„Egy állam jó esetben valamilyen komoly célt tűz ki maga elé és azt nem változtatja, csak akkor, ha muszáj. Mi most a 'muszáj'-ban vagyunk”

A EUROMONEY COUNTRY RISK friss táblája nagyon elgondolkodtató. Százhatvan ország, hol biztonságosabb az élet? Az élcsoport alig-alig változik: 1. Svájc, 2. Ausztrália, 3. Finnország, 4. Norvégia, 5. Dánia, 6. Új-Zéland, 7. Svédország, stb. De van már néhány jól menő ország Közép-Európánkban is: Szlovénia 12-dik, Észtország 13-dik, Csehek 19-dik, Szlovákia 29-dik, Litvánia 31-dik, Lettország 35-dik, Lengyelország 39-dik, Románia 46-dik, Horvátország 54-dik. Na de hol van Magyarország? A 72. helyen! Már Bulgáriát sem sikerült megelőzni, ők a 71-diek! Borzasztó.

Milyen a jó állam, sok beavatkozásra van szükség, vagy kevésre? Ez mindig vita tárgya. Hát nem ilyenre. Bár vannak különbségek, Közép-Kelet-Európában tradicionálisan a GDP 35-40 százaléka az állami elvonás mértéke. Egy állam jó esetben valamilyen komoly célt tűz ki maga elé és azt nem változtatja, csak akkor, ha muszáj. Bizony. Mi most a „muszáj”-ban vagyunk. Lényeges változtatásra van szükség. Európa nem fogad be minket, ha mi nem fogadjuk be Európát. Márpedig nekünk sokkal többet kell átvenni Európából, mint Európának tőlünk.

Európai megállapodás a globális minimumadóról

Az Európai Unió tagállamainak sikerült egyhangú megállapodásra jutniuk a 2022. december 12-i nagykövetségi ülésen a globális minimumadóról, amely eredményeként az EU-ban működő multinacionális cégek számára új időszámítás kezdődik. Magyarország számára az egyezség több szempontból is érdekes, mivel egyszerre érinti az országban működő külföldi multinacionális vállalatokat és a legnagyobb magyar központú cégeket is. Ezenfelül a magyar törvényhozást is lépéskényszerbe hozza azzal, hogy a helyi adószabályokat a megváltozott körülményekhez kell igazítani. A PwC Magyarország adószakértői összefoglalták, miként hat a megállapodás a magyar társaságokra, illetve az adórendszerre.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben (OECD) tavaly összesen 137 ország állapodott meg arról, hogy egységesen bevezetik a globális minimumadót és már 2023-tól alkalmazzák is azt. Az Európai Unió Bizottsága elsőként reagált erre a megállapodásra és előterjesztette a saját irányelv-tervezetét az EU Tanács számára. Az irányelv elfogadásához szükséges egyhangú döntésre azonban eddig nem került sor, mert először Lengyelország, utána pedig Magyarország vonták meg támogatását.

A mostani megállapodás eredményeként az Európai Unió valamennyi tagállama vállalta, hogy – az eredeti tervekhez képest egy év csúszással – 2023. év végéig átülteti az irányelvben foglalt globális minimumadóra vonatkozó szabályokat, amelyek legfőbb elemeit már 2024-től alkalmazni is kell.

ÉRINTETT CÉGEK

Az elfogadott irányelv minden olyan vállalatcsoportra kiterjed a világon, amelyeknek cégcsoport szinten legalább 750 millió euró bevétele van és akár egyetlen tagja is az Európai Unió területén működik.

Ez azokat a magyar központú cégeket is érinti, amelyek csoport szinten elérik a 750 millió eurós bevételi határt. Esetükben még arra

sincs szükség, hogy külföldi leányvállalatuk legyen, önmagában a bevételi határ elérése miatt a szabály hatálya alá kerülnek. A belföldi cégcsoportok esetében az EU-s irányelv 5 évig nem eredményez többlet adófizetést, viszont a minimumadóval felmerülő adminisztrációs teendők őket is érinthetik.

A szabály továbbá kiterjed azokra a multinacionális cégcsoportokra is, amelyeknek Magyarországon van legalább egyetlen leányvállalatuk. Ez az EU központú cégcsoportokon túl érinti valamennyi Európán kívüli cég magyar leányvállalatát is.

A GLOBÁLIS MINIMUMADÓ MŰKÖDÉSE

Az irányelv országonként 15%-os globális minimumadósintet ír elő az OECD javaslatával egyezően. A 15% nem nominális, hanem kedvezmények és speciális módosítások után kalkulált effektív mérték, ezért a megfeleléshez nem elegendő, ha egy országban a nominális adókulcs eléri vagy meghaladja ezt a szintet.

„A szabályok nem köteleznek egyetlen tagállamot sem arra, hogy általánosan emeljék meg a társaságiadó-szintjüket. Ugyanakkor biztosítják azt, hogy az elvárt és ténylegesen megfizetett adó közötti különbözetet mindenképpen beszedjék vagy a cégcsoport központjának országában, vagy ha ott a minimumadó

MAGYARORSZÁG IS CSATLAKOZIK

Információk szerint Magyarország adóemelés nélkül csatlakozhat a globális minimumadóhoz, az Európai Unió Tanácsa ugyanis hozzájárult, hogy a magyar iparüzési adó beleszámítson a globális minimumadóba. A mostani megállapodás eredményeként az Európai Unió valamennyi tagállama vállalta, hogy 2023. év végéig átülteti az irányelvben foglalt globális minimumadóra vonatkozó szabályokat a saját jogrendjébe, amelyek legfőbb elemeit már 2024-től alkalmazni is kell.

szabályait nem alkalmazzák, akkor bármely más, a szabályokat alkalmazó olyan országban, ahol a vállalatcsoport tevékenykedik” – mondja Czoboly Gergely, a PwC Magyarország adó- és jogi tanácsadási üzletágának vezető menedzser.

Különleges helyzetben lehetnek tehát az EU-n kívüli központtal rendelkező cégcsoportok. Esetükben, ha bármely külföldi társaságuk adószintje kevesebb 15%-nál, akkor elképzelhető, hogy éppen a magyar leányvállalattól kell majd beszédni a különbözeti adót a minimumadó szintjéig. Ilyen módon elképzelhető, hogy a magyar társaságoknak olyan országok adószintjét kell majd vizsgálniuk, ahol a csoportnak az anyavállalata, vagy éppen másik leányvállalata található. A várakozások szerint ez az adóbeszedési mechanizmus azonban majd csak 2025-től lesz alkalmazandó. Mivel a minimumadó-szintet minden országban külön-külön kell vizsgálni, ezért azok a cégcsoportok is többlet adófizetéssel szembesülhetnek, amelyek globális adóterhelése eléri vagy meghaladja a 15%-ot.

KIHÍVÁSOK A MAGYAR TÁRSASÁGOK SZÁMÁRA

A globális minimumadónak két fontos hatása is van az érintett cégcsoportok számára. Egyrészt többlet adófizetési kötelezettséget generálhat, ráadásul mivel a globális minimumadó kalkulációja nagyon eltér bármelyik állam társaságiadó-szabályaitól, nem várt esetben is okozhat többlet adófizetést.

Emellett a globális minimumadó számos adminisztrációs kötelezettséget is keletkeztet a cégeknek. Ennek oka, hogy az adó kiszámításához olyan adatokra is szükség van, amelyeket jelenleg a cégek nem is gyűjtik, ezért önmagában az adó kalkulációja és a kapcsolódó bevallás elkészítése is kihívást jelenthet.

MIKÉNT VÁLTOZHAT A MAGYAR ADÓRENDSZER?

A mostani megállapodás egyrészt előírja Magyarország számára, hogy egy komplex adószabályozást átültesse a magyar jogrendbe 2023. év végéig, illetve az adóhatóságot is felkészítse annak alkalmazására már 2024-től. Másrészt pedig az eddigi magyar adópolitika fenntartása esetén szükség lehet olyan alapvető adóintézkedések reformjára is, mint a fejlesztési adókedvezmény vagy az utóbbi időben széles körben alkalmazott szektorális különadók. Ezek egy része technikailag bonyolult, más része viszont komolyabb, kedvezőtlen költségvetési következményekkel is járhat.

„Elképzelhető forgatókönyvnek az tűnik, hogy a magyar társaságiadó-szabályozás két-szintűvé válik. A jelenlegi szabályozás megmaradhat a kisebb cégcsoportok számára, és ezzel egyidejűleg jelentkezhet egy párhuzamos adószabályozás a multinacionális cégcsoportokra nézve, a globális minimumadó szabályrendszerének megfelelően” – vélekedik Juhász Gergely, a PwC Magyarország adó- és jogi tanácsadási üzletágának cégtársa.

PwC Magyarország

Módosult a munka törvénykönyve: még idén lépniük kell a munkáltatóknak

Elfogadta a parlament a munka törvénykönyve módosítását, így megkésve ugyan, de eleget tett két fontos uniós irányelv törvénybe iktatásának. A legjelentősebb változásokat a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal munkajogászai foglalták össze.

SZÉLES KÖRŰ TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉGEK

A munkáltatók a januártól belépő munkavállalók esetében már jóval szélesebb és sokkal inkább az egyes munkakörökre szabott tájékoztatást kötelesek majd adni. Ez azt jelenti, hogy megmaradnak ugyan a korábbi tájékoztatási elemek, viszont ezek kiegészülnek például a munkaidő-beosztással kapcsolatos tájékoztatással, tehát azzal, hogy mely napokra osztható be a munkaidő, azon belül mi lehet a lehetséges kezdő és befejező időpont, milyen tartamú lehet a túlóra.

Új tájékoztatási elem lesz a munkáltató által biztosított képzésekre vonatkozó információmegosztás is. Mivel legtöbb cégnél nincs képzési politika, ezért fejtevést okoz, hogy miről is adjanak tájékoztatást. Az uniós irányelv által megfogalmazott cél alapján az tűnik járható útnak, ha a munkavállaló tájékoztatást kap a munkakörére előírt és jogszabály vagy szakmai előírás szerint teljesítendő képzésekről (gondoljunk csak az időszakos tűz- és munkavédelmi oktatásokra vagy a munkakörre irányadó kötelező továbbképzésekre). Ezenfelül évről évre értesülnie kell az adott cég által szervezett és opcionálisan igénybe vehető belső tréningekről is. A tanulmányi szerződések által biztosított képzések a tájékoztatáson kívül esnek, mivel arról a munkáltató és a munkavállaló egyedi megállapodást köt.

Az új belépők esetében a munkáltatói tájékoztatást az eddigi 15 nap helyett legkésőbb 7 napon belül kell majd megadni. A meglévő munkavállalók esetében a munkáltatóknak akkor van erre vonatkozó kötelezettségük, ha azt a munkavállaló legkésőbb jövő (2023) március végéig kéri. Ebben az esetben is csak az új elemekről kell információkat adni a kérést követő 30 napon belül. Amennyiben a jövőben a munkáltatói tájékoztató bármely eleme módosul, akkor erről az érintett munkavál-

lálókat legkésőbb a változás napján tájékoztatni kell papír alapon vagy elektronikus úton.

A MUNKAVÁLLALÓK KEZDEMÉNYEZHETIK MUNKASZERZŐDÉSÜK MÓDOSÍTÁSÁT

A kiszámítható munkafeltételek másik eleme a 2023 januárjától életbe lépő és egyes munkavállalókat megillető munkaszerződés-módosítási jogosultság. Arra érdemes a munkáltatóknak felkészülni, hogy a cégen belüli nyitott állásokra mostantól a munkaszervezetben bárki jogosult lesz pályázni, aki legalább fél éve dolgozik a cégnél. Rajtuk kívül pedig – 6 hónap munkaviszony után – a 8 évnél fiatalabb gyermeket nevelő munkavállalók és a gondozást végző munkavállalók is élhetnek azzal a jogukkal, hogy munkaszerződés-módosítást kezdeményezzenek abból a célból, hogy más munkavégzési helyen, más munkarendben, távmunkavégzésben vagy részmunkaidőben kívánjanak dolgozni. A munkáltatóknak 15 nap áll rendelkezésre, hogy megfontolják, tudják-e biztosítani a munkavállaló által kezdeményezett új munkafeltételeket.

„Elutasítás esetén az ilyen kezdeményezésekre részletesen kidolgozott, valós és adekvát választ kell adni. Ha az indoklással a munkavállaló nem ért egyet, vagy a munkáltató nem válaszol határidőben, akkor annak az lehet a kockázata, hogy a bíróság pótolni fogja a munkáltató hozzájárulását a munkaszerződés-módosításhoz, és a munkavállalót az általa megjelölt új feltételek szerint kell foglalkoztatni, valamint a jogellenes elutasítás miatt felmerülhet, hogy a munkavállaló kárát is meg kell téríteni. Egy ilyen helyzet kezelése a munkajog által biztosított kereteken túl jelentős HR feladatokat is ad a munkáltatónak. A munkáltatói márkára tehát erőteljes hatással lesz ezeknek az igényeknek a kezelése, és nem mel-

Forrás: Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda

dr. Zsedely Márta,
a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi
Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje

lesleg a 2024-től egyre szélesebb kör számára kötelező fenntarthatósági jelentések „social” területet érintő kimutatásaiban is előkelő értékelést kaphat az a munkáltató, aki a munkafeltételek rugalmas kialakítását jelentős részben biztosítani tudja dolgozóinak” – hangsúlyozza dr. Zsedely Márta, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

ÚJFAJTA SZABADSÁGTÍPUSOK

A másik uniós irányelv (2019/1158) részben újfajta szabadságformákat vezet be januártól. A már jól ismert apasági szabadság uniós szinten 10 munkanapra nő. Az első öt munkanapra az apák továbbra is teljes bért kapnak, de a második öt napra csak a távolléti díjuk 40%-át. A munkáltatók természetesen dönthetnek úgy, hogy az apasági szabadságra teljes munkabért fizetnek, vagy akár hosszabb apasági szabadságot is biztosíthatnak dolgozóiknak, de várhatóan csak az első 5 munkanap távolléti díját tudják majd a költségvetésből visszaigényelni.

Új szabadságtípus lesz a gyermek 3 éves koráig járó és összesen 44 munkanapot kitevő szülői szabadság. Ez mind a két szülőt megilleti, de nagyon fontos, hogy a

GYORS ÉS RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÁS

Fotós: Réti, Várszegi és
Társai Ügyvédi Iroda

„Az egyik uniós irányelv célja az volt, hogy a munkavállalók az eddigénél sokkal részletesebb és mielőbbi tájékoztatást kaphassanak a munkafeltételeikről. A pandémia sok esetben felülírta a korábban megszokott és az irodai munkakörnyezetben viszonylag azonos időkeretben ledolgozandó munkát. A szellemi munkakörökben megszokottá vált a hibrid munkavégzés, azon belül is a teljesen szabadon megválasztható munkahely és munkaidő. A teljes rugalmasság ellenpontjaként viszont egyre több munkáltató választja a munkaidő-keretben történő foglalkoztatást a hullámzó munkateher és a bérköltségek, túlóráköltségek optimalizálása érdekében” – mondja dr. Szűcs László, a Réti, Várszegi és Társai Ügyvédi Iroda PwC Legal szakértő ügyvédje.

gyermek 3 éves kora után már nem igényelhető, és pénzben sem megváltható. A szülői szabadság díjazására vonatkozóan az uniós irányelv azt a követelményt állította, hogy azt úgy kell meghatározni, hogy elősegítse mindkét szülő esetében a szülői szabadság igénybevételét. A magyar jogalkotó ezt úgy implementálta, hogy a díjazás mértékét a távolléti díj 10%-ában állapította meg, amelyből az igénylő szülőnek járó gyed és gyes összegét is le kell vonni. Nem elképzelhetetlen tehát, hogy egy gyed folyósítása mellett dolgozó anyuka a gyed összegén felül nem fog kapni további juttatást, ha szülői szabadságra megy. A munkáltatóknak pedig azt érdemes figyelembe venni, hogy ha a dolgozó a távolléti díj 10%-át kapja, és ezáltal munkabére a minimálbér 30%-a alá esik, úgy a járulékfizetést ettől még a minimálbér 30%-ig kell majd teljesíteni. Jó hír ugyanakkor, hogy a távolléti díj

átmeneti csökkenése a nyugdíjszámítás szempontjából a szolgálati időt nem fogja csökkenteni, tehát a szülői szabadság tartamát nem kell arányosítani.

Új intézmény lesz a januártól járó és évi legfeljebb 5 munkanapot jelentő gondozói munkaidő-kedvezmény. Ez az új típusú munkavégzés alóli mentesülés azt a célt szolgálja, hogy a munkavállaló a beteg hozzátartozóját vagy a vele együtt élő társát gondozza, ha ezt a beteg személy kezelőorvosa igazolja. Érdemes tisztában lenni azzal, hogy a gondozói munkaidő-kedvezmény nem szabadság, és erre az évi legfeljebb 5 munkanapra nem jár díjazás sem. A gondozói munkaidő-kedvezmény időszaka tehát igazolt távollét ugyan, de munkabér hiányában erre a kieső időre a munkavállaló köteles lesz egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni. Ezt a járulékot a munkáltatók természetesen átvállalhatják a dolgozóiktól. Az újfajta szabadságformák januártól felmondási védelmi időt is jelentenek, ami azt jelenti, hogy a munkavállalóval szemben ezen időszakok alatt sem közölhető felmondás.

ÚJ MUNKÁLTATÓI JOG

A munkáltatók januártól jogot kapnak arra, hogy kivételes gazdasági érdek vagy jelentős működési ok esetében a már jóváhagyott szabadság kiadását megtagadják, vagy azt legfeljebb 60 nappal későbbre halasszák. Ezt azonban minden egyes esetben indokolniuk és igazolniuk kell, továbbá a módosítással kapcsolatos kárt és költséget is meg kell téríteniük. Fontos tudni, hogy az apasági szabadságot nem lehet elhalasztani, és a munkáltatókat megillető szabadság megszakítási jogot januártól az apasági és a szülői szabadságon lévő munkavállalókkal szemben nem lehet alkalmazni.

MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉSE CSAK INDOKLÁSSAL?

Az uniós elvárásoknak megfelelően az új munkajogi szabályok előírják a munkáltatóknak, hogy olyan esetben is indokolják a munkaviszony megszüntetését, ha erre nem lennének egyébként kötelesek. Amennyiben ugyanis a munkavállaló a megszüntetést követő 15 napon belül arra hivatkozik, hogy munkaviszonyát a cég azért szüntette meg, mert élni kívánt a fentiek szerint részletezett munkaszerző-

dés-módosítás kezdeményezés jogával, vagy mert az újfajta szabadságokat igénybe vette, úgy belép a munkáltató indoklási kötelezettsége, amelyre 15 napja van. Ha az indokolással a munkavállaló nem ért egyet, munkaügyi pert kezdeményezhet, és kérheti, hogy a munkáltató fizesse meg a kárát. A határidő rövidege és a lehetséges kockázatok miatt érdemes tehát a cégeknek tudatosan felkészülni az indoklás nélküli kiléptetések kezelésére.

ARÁNYOSÍTOTT PRÓBAIDŐ

A próbaidő-szabályokat két jelentősebb módosítás is érinti. Ha a munkáltató 12 hónapnál rövidebb időre tesz ajánlatot a munkavállalónak, akkor köteles lesz a próbaidőt is megfelelően arányosítani, tehát például 6 hónapos határozott idő esetében a maximális próbaidő 1,5 hónap lehet, amelyet kollektív szerződés további maximum 1,5 hónapra tud majd növelni. A próbaidővel kapcsolatos másik új szabály, hogy januártól a munkáltatók az azonnali hatályú felmondást a próbaidő utolsó napjáig postára adhatják, és az sem lesz probléma, ha a munkavállaló a próbaidő után veszi csak át a dokumentumot.

ÚJ ÁLLÁSIDŐ SZABÁLYOK

Az állásidő szabályai – ahogy eddig –, a jövőben is biztosítják, hogy ha a munkáltató nem tud munkát adni a dolgozónak, akkor az állásidőnek minősül, és ha ez nem elháríthatatlan külső okból történik, akkor a munkavállalót alpbér, illetve bérpótlék illetheti meg.

„Januártól egy jogtechnikai változás folytán az egészségügyi alkalmatlanság a foglalkoztatás szempontjából egy olyan elháríthatatlan külső ok lehet, amelyre tekintettel az egészségügyi szempontból alkalmatlan dolgozót nem lehet munkavégzésre beosztani, és erre tekintettel ugyan állásidőn lesz, de erre az időre díjazás részére nem jár. Mivel ez a helyzet hosszú távon nem fenntartható, valószínűsíthető, hogy az érintett dolgozók élnek majd a felmondás lehetőségével, amivel a cég megtagadhatja az esetlegesen hosszabb felmondási időre és végkielégítésre jutó bért. Látva a szabályozás rendeltetésellenes gyakorlásából fakadó munkavállalói hátrányokat, valószínű, hogy nem kell majd sokat várni egy útmutató bírói döntésre” – teszi hozzá dr. Szűcs László

A WTO-hoz fordul az EU a Kínával folyamatban lévő kereskedelmi vitáinak rendezése érdekében

Az Európai Unió a Kereskedelmi Világszervezetnél (WTO) két vizsgálóbizottság felállítását kéri a Kínával folyamatban lévő két kereskedelmi vitájának rendezése érdekében, a Litvániára, illetve a csúcstechnológiai szabadalmakra vonatkozó kereskedelmi korlátozások ügyében – jelentette be az Európai Bizottság.

A viták egyike a Kína által 2021. decembere óta a Litvániából származó exportra és a litván alapanyagokat tartalmazó uniós termékek kivitelére alkalmazott kereskedelmi korlátozások jogszerűségének vizsgálatára vonatkozik.

A kínai intézkedések közé tartozik egyebek mellett a litván behozatal kínai vámhatóságok általi elutasítása, a Litvániából származó alapanyagokat felhasználó multinacionális vállalatokat érintő behozatali korlátozások, valamint a Litvániába irányuló kínai export visszaszorítása. Kína emellett növényegészségügyi okokra hivatkozva teljes körű importtilalmat vezetett be a Litvániából ugyanazon intézkedéscsoport részeként szállított alkoholra, marhahúsrá, tejre, rönkre és tőzegrre vonatkozóan.

Az EU szerint a kínai vámstatisztikák azt mutatják, hogy a Litvániából Kínába irányuló kereskedelem az idén január és október között 80 százalékkal csökkent az előző évhez képest – írja az MTI.

A másik vita tárgya, hogy Kína jogszerűen korlátozza-e a csúcstechnológiai szabadalmak uniós jogosultjait abban, hogy jogaik hatékony védelme és érvényesítése érdekében az uniós bíróságokhoz forduljanak. Az Európai Unió február 18-án nyújtott be keresetet a Kereskedelmi Világszervezethez Kínával szemben, amiért a távol-keleti ország korlátozza az uniós vállalatokat abban, hogy külföldi bírósághoz forduljanak szabadalmaik védelme és hasznosítása céljából.

Az EU szerint a perlési tilalom indokolatlanul korlátozza a csúcstechnológiai szabadalmak jogosultjait, köztük a mobiltelefon-technológia-tulajdonos európai vállalatokat abban, hogy akár egy kínai mobiltelefon-gyártóval a

szabadalmi licenc feltételei tárgyában fennálló jogvitát uniós bíróságon rendezzenek. A perlési tilalom megsértése napi 130 ezer euróig terjedő bírságot von maga után – emlékeztettek.

Az MTI által ismertetett uniós bizottsági közlemény kiemelte: a Kína által bevezetett intézkedések mindkét esetben rendkívül károsak az európai vállalkozások számára. Ezen túlmenően Kína Litvániával szembeni diszkriminatív intézkedései hatással vannak az EU-n belüli kereskedelemre és ellátási láncokra, valamint befolyásolják az EU belső piacának működését, többek között a kényszerű piaci alkalmazkodás révén. A szóban forgó intézkedések megszüntetése az EU gazdasági és stratégiai érdekét egyaránt szolgálja – olvasható a közleményben. Az EU úgy véli, hogy a kínai intézkedések nincsenek összhangban a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló WTO-megállapodással (TRIPS) – tették hozzá.

A WTO Vitarendezési Testülete a soron következő ülésén vitatja meg az EU kérését. Kína egy alkalommal kifogásolhatja a testület lét-rehozását. Amennyiben így tesz, az EU megújítja kérelmét, és a testületet a Vitarendezési Testület 2023. január 30-i ülésén hozzák létre – írja az MTI.

AZ AMERIKAI INFLÁCIÓCSÖKKENTÉSI TÖRVÉNY MIATT AGGÓDIK AZ EU

Az Európai Bizottság vezetői többször aggályoknak adtak a hangot az amerikai Kongresszus által szeptemberben elfogadott Inflációcsökkentési Törvény lehetséges európai kihatásai miatt. A jogszabály egy része ugyanis 370 milliárd dolláros támogatást irányoz elő Egyesült Államokban gyártott klímabarát termékekre, többi között elektromos autókra és megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos eszközökre. Az Európai Unió legfőbb kifogása, hogy az amerikai támogatási rendszer protekcionista jellegű és hátrányosan megkülönböztet európai termékeket.

LIFE program: 168 új zöld projekt Európa-szerte

Az Európai Bizottság jóváhagyta a LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program keretében megvalósuló 168 új projekt finanszírozását, több mint 380 millió euró értékben.

Az európai zöld megállapodás központi elemét jelentő LIFE program keretében megvalósuló projektek elősegíthetik, hogy az EU 2050-re klímasemlegessé váljon, és hogy megvalósítsa az éghajlat-politikával, energiaüggyel és környezetvédelemmel kapcsolatos célkitűzéseit. A projektek hozzájárulnak a biológiai sokféleséghez, a természet regenerálódásához és a körforgásos gazdasághoz, miközben az egész kontinensen elősegítik a tiszta energiára való átállást.

A finanszírozás, amelynek összege 27%-os növekedést jelent a tavalyi évhez képest, összesen több mint 562 millió eurónyi beruházás mozgósítását fogja eredményezni. Csaknem az összes uniós tagállam projektjei részesülnek majd támogatásban az alábbi négy alprogram keretében: természet és biológiai sokféleség, körforgásos gazdaság és életminőség, az éghajlatváltozás mérséklése

és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint tiszta energiára való átállás.

MAGYARORSZÁGRÓL A KÖVETKEZŐ PROJEKTEK KAPNAK TÁMOGATÁST:

- Folyóhelyreállítás a hortobágyi vizes élőhelyeken a víz visszatáplálása érdekében
- Az észak-alföldi kerecsensólyom-populáció helyreállítása
- Az építőipari dolgozóknak az épületek valamennyi életciklus-fázisára nézve történő átképzésére szolgáló nemzeti platform újraindítása Magyarországon

Mint ismeretes, az Európai Unió a LIFE programon keresztül környezetvédelmi és éghajlat-politikai fellépéseket finanszíroz. A LIFE program, amely 1992 óta támogatja zöld kezdeményezések megvalósulását, eddig több mint 5500 projekt számára biztosított forrásokat társfinanszírozás keretében. Uniós és társult országok egyaránt részt vesznek a programban. A 2021–2027-es időszakra az Unió közel 60%-kal, 5,4 milliárd euróra növelte a LIFE program pénzügyi keretösszegét, és a tiszta energiára való átállásra vonatkozóan új alprogramot hozott létre.

Európai Bizottság Magyarország

VÁLASZ A KLÍMAVÁLTSÁGRA

„A klímaváltság a természetre és az ökoszisztémákra nézve súlyos következményekkel jár. A szélsőséges hőség, az aszályok és az áradások károsíthatják a természetet, és ezzel csökkentik az éghajlatváltozás legsúlyosabb hatásaival szembeni védelmünket. Ezért a COP27 konferencián részt vevő országok kiemelték a természet védelmének és helyreállításának fontosságát. A LIFE projektek lehetővé teszik, hogy a törekvések megfogalmazása után immár cselekedjünk” – nyilatkozta Frans Timmermans, az európai zöld megállapodásért felelős ügyvezető alelnök

Új jogszabályok a csomagolási hulladék mennyiségi csökkentése érdekében

Új európai uniós jogszabályokat javasolt az Európai Bizottság, amelyek célja, hogy visszaszorítsa a nehezen lebomló és a környezetre káros műanyag csomagolási hulladék mennyiségét.

A 2050-re megvalósítandó klímasemlegesség érdekében előterjesztett új jogszabályok szerint az uniós tagállamok kötelesek lesznek az egy főre jutó csomagolási hulladék mennyiségét 2030-ig öt, 2040-ig pedig tizenöt százalékkal csökkenteni. A csomagolási hulladék jelenleg a települési szilárd összhulladék 36 százalékát teszi ki átlagosan. Az uniós felmérések szerint egy uniós állampolgár egy évben átlagosan 180 kilogramm csomagolási hulladékot termel, és intézkedések hiányában ez a mennyiség az előrejelzések szerint 2030-ra mintegy 215 kilogrammra nőhet.

Az új jogszabályjavaslatok szerint a vállalatoknak termékeik bizonyos százalékát újrahasznosítható csomagolásban kell árusítaniuk, például a kiszállításra, elvitelre szánt ételeket, italokat és egyéb, online értékesített árukat. Emellett szabványosítani fogják a csomagolási kisereléseket, és a csomagolásokon feltüntetni, ha az újra felhasználható.

A szükségtelen csomagolás elkerülése

érdekében 2030-ra betiltanák például a vendéglátóipari helyiségekben fogyasztott élelmiszerek és italok, az élelmiszerboltokban kapható gyümölcsök és zöldségek, valamint a hotelvendégeknek biztosított cikkek egyszer használatos csomagolását. Emellett a testület a kötelező betétdíjas rendszerek kialakítását szorgalmazza a műanyag palackokra és az alumínium italdobozokra vonatkozóan, és követelményeket vezetne be azok komposztálhatóságával és újrafeldolgozhatóságával kapcsolatban. A gyártóknak az új műanyag csomagoláson kötelezően fel kell majd tüntetniük, hogy a csomagolás anyagának hány százaléka újrafeldolgozott.

A javasolt intézkedések 66 millió tonnáról 43 millió tonnára csökkentenék az üvegházhatású gázok csomagolásból származó kibocsátását, a vízhasználat 1,1 millió köbméterrel csökkenne, a gazdaságot és a társadalmat érő környezeti kár költsége pedig 6,4 milliárd euróval lenne kevesebb.

MTI

Csúcstalálkozó az EU-ASEAN között

Az Európai Unió és Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) országainak vezetői brüsszeli, egynapos csúcstalálkozójukon egyetértettek abban, hogy mélyebb gazdasági kapcsolatokra van szükség a két térség között, valamint abban is, hogy tiszteltben kell tartani Ukrajna függetlenségét és területi egységét – tudósít az MTI.

Az EU 27 országának vezetője és a tíz délkelet-ázsiai állam kormányközi együttműködésén alapuló regionális szervezet országainak vezetője közül kilenc vett részt a két térség diplomáciai kapcsolatainak 45 éves fennállása alkalmából, első alkalommal tartott csúcsertekezleten, Mianmar (Burma) nem kapott meghívást.

A találkozó zárónyilatkozata szerint, a részt vevő állam- és kormányfők megvitatták a jövőbeli együttműködés területeit, beleértve a kereskedelmet, a zöld és digitális átállást és az egészségügyet. A két térség képviselői megerősítették azt a nemrég megkötött, átfogó légiközlekedési megállapodást (CATA), amely lehetővé teszi légitársaságaik számára, hogy könnyebben bővítsék szolgáltatásaikat. Az elfogadott zárónyilatkozat szerint a két térség megerősítette elkötelezettségét a szabályokon alapuló nemzetközi rend mellett. Valamint a zárónyilatkozatban leszögezték: elítélik az ukrajnai háborút, és elismerik az általa okozott emberi szenvedést. Végezetül a béke fontosságát hangsúlyozta a Dél-kínai-tengeren, és mély aggodalmának adott hangot a tavalyi mianmari katonai puccs, valamint a Koreai-félsziget instabilitása miatt. Az EU és az ASEAN együtt több mint egymilliárd embert képvisel 37 országban.

Művészi fotóalbum a Dunáról, lírai esszékkel

Remek album, bámulatosan szép, láttató erejű fényképekkel, és sok-sok minisszével a folyóról, az annak mentén elterülő tájakról, életről, településekről, történelemről. Európa második leghosszabb folyója – „úgy csüggnek rajta a népek, mint egy nyakláncon” – a Duna. „Mondjuk úgy: a Duna az Isten olvasója. Tíz országot érint. Négy fővárost, négy nagy gyöngyöt – Bécs, Pozsony, Budapest és Belgrád – fűz fel kék fonálra. Igazi európai folyó. Egybeköti Nyugatot a Kelettel és a Déllel” – olvasható a Duna bemutatása a könyvben.

Sokarcú Duna, partjain a sokarcú ember. Szerethetjük. A Dunát, ami part, szikla, tocsogó, felhő, holtág, híd, csónak, hajó, hal és háló, kő és ház, vár, tölgy és fűz, sziget és ember. Kultúra. A Duna mindez. A föld, a víz, s talán a levegő is. A part mentében vágató szarmata, longobárd, teuton lovasok illanó tükörképe? A túlpartra suhanó hun, magyar, mongol nyilak sötét villanása? S jön a folytatás: „Danuvio Sacrum Hatalmas Hister, mondja Plinius. Tengermély Danubius, tódítja Horatius. Szent Duna. A Duna-istenség oltárai magasodnak végestelen-végig a nagy folyó mentén.” Tanúságtétel ez a kötet is.

A Scolar ajánlójából: „Ovidius és Pindaros. A francia pokoljáró dudás, Louis-Ferdinand Céline. Esterházy Péter, Claudio Magris, Nick Thorpe, August Strindberg és Tímár György. A török alattvalóként született szefárd zsidó, a később osztrák íróvá lett, majd Angliába sodródott bolgár spanyol Elias Canetti. Patrick Fermor, akinek a ködös Albionban, miközben James Joyce Ulyssesét olvassa, a pesti Duna-korzó virágáros lánykái idéződnek eszébe. Mindannyian Duna-utazók, és mind szóhoz jutnak Száraz Miklós György magával ragadó esszéfolyamában. És még ki mindenki! Mikszáth, Széchenyi, Szabó Lőrinc, Ady, Balassi... Térben és időben is izgalmas vízi barangolásra invitálja olvasóját a szerző. Néhány ezer kilométer és néhány ezer év. Oda vissza, fel és alá, egyszer a főmederben, máskor a mellék- vagy holtágakon, de mindig a kultúra folyójának hömpölygő vagy csordogáló vizén.”

Rómától indul a képek és elbeszélések sora. „Salus Reipublicae Danubius – a köztár-

Száraz Miklós György:

DUNA
Mitoszok Dunája
– A Duna mítosza

Scolar, 2022

saság üdve a Duna –, hirdeti Augustus császár kétezer esztendő érméjének felirata.” A következő is meglepetéssel szolgál: „A Duna sokáig megőrizte születésének titkát. Csak a XX. század második felében sikerült azonosítani a Brigach és a Brege patakok találkozásából megszülető nagy folyam főérének a legtávolabbi és legbővebb forrását.”

Száraz lenyűgözően mesél. „Túl az Ópencenián” idézi a cím, s ő egybeölti a hajdani kalandozó magyarokat – „A történelmi valóság az lehet, hogy idáig, az Enns folyóig mozgott otthonosan a IX–X. századi, kalandozó magyarok. Itt húzódott a jól ismert föld határa” – a Csárdáskirálynővel, s előbbihez hozzáfűzi, hogy „ami mögötte terült el, az sem volt terra incognita – hiszen az Atlanti-óceánig, a mór Córdobaig nyargaltak a keleti sztyeppék felől viharfelhőként támadó magyar lovasok.” Ugyanebben a térben és időben tágas gondolatmenetben: „A kelta-római Danubius sokak szerint a Vaskapuig tartott, onnan délebbre a görög Isztrosz elnevezés dívott. Az Isteren hajózott nyugatnak a sárkány őrizte aranygyapjat kutató argonauták élén Iaszón, és a Danubison csordogáltak kelet felé – a világverő Attila udvarába – a Nibelung monda hősei.” Másrészt „a nagy folyó sokszor volt világokat elválasztó határvonal – partjái terjedtek Nagy Károly frank államának keleti peremvidékei, s míg a folyó jege be nem állt, csak eddig csörtethettek keletről Batu kán mongol seregei –, mégis többször volt összekötő kapocs, mint elválasztó vonal.” S ez csak egy írás a sokból – mindet érdemes elolvasni!

Dr. Osman Péter

Az év természetfotói, egy könyvben

„Csúcsokat döntött a 30 éves jubileumát ünneplő Az Év Természetfotója pályázat. A díjazott és döntős képeket látva pedig ismét meggyőződhetünk arról, hogy a magyar természetfotózás nem véletlenül van a világ élvonalában. A hazai természetfotózás egyik legnagyobb ünnepe minden évben, amikor a naturArt (Magyar Természetfotósok Szövetsége) átadja az év legjobb alkotásaiért járó díjakat” – idézet a naturArt beszámolójából.

A pályázatnak 13 felnőtt és 1 ifjúsági kategóriája van, kategóriánként az első három helyezettet díjazták. A legjobb képekből összeállított albumot az Alexandra jelenteti meg. „Ez az a pályázat, amit minden magyar természetfotós meg akar nyerni. Idén különösen jó képek gyűltek össze, ezeket mutatjuk meg ebben a csodálatos albumban” – írja ajánlójuk. Az albumok önmagukért beszélnek: így mutatja, ünnepli az életet a legjobb fotósok művészi kreativitása és mesterségbeli tudása, mindenki öröme, aki fogékony a szépségre. S aki akarja, kihallja a figyelmeztetést: még megvan... De meddig?

Fényképalbum: ezerszámra találkozunk jó fényképekkel a média különféle felületein. Felvillan, ránézünk, s megyünk tovább vagy az tűnik tova. Ez más. Itt valóban a képekre figyelünk, ez igazi élményt ad, s talán egy kis csendes nyugalmat.

naturArt: „A pályázatra 2022-ben beérkezett pályamunkák valóban feladták a leckét a zsűrinek. Ahogy Fáth Péter, a naturArt elnöke fogalmazott: A harmadik fordulóra bejutott kb. 400 kép mindegyike megérdemelte volna, hogy falra kerüljön!

3533 pályamű érkezett 197 fotóstól, végül 120 kép került a döntősök közé, és így a legjobb fotókat felvonultató kiállítás keretében a falra is, ami a pályázat történetében eddig tényleg a legtöbb. Abban is különleges az idei pályázat, hogy nagyon sok olyan képpel is neveztek, amelyeken a meglehetősen nézőpontok mellett olyan kreatív technikákat is fel lehet fedezni, amelyekkel eddig még sehol, még külföldi pályázatokon sem találkozhattunk. „Nyugodtan kijelenthető, hogy a vezető magyar természetfotósok nem csak tudatosan készítik megdöbbentő látványt közvetítő képeiket, hanem képesek a technikai

AZ ÉV TERMÉSZETFOTÓI
Magyarország 2022

Alexandra Kiadó, 2022

hátter továbbfejlesztésére is, ami egyértelműen jelzi, hogy kiemelkedő alkotókészséggel rendelkeznek” – méltatta a hazai természetfotósokat dr. Kalotás Zsolt, a zsűri elnöke.

Az Év Természetfotója cím elnyeréséhez a szerző pályázatra benyújtott összes képének eredménye számít. Idén Daróczi Csaba már hatodik alkalommal lett győztes, és sikerült a tavalyi bravúrt is megismételnie: Az Év Természetfotója elismerés mellett ő kapta Az Év Természetfotója díjat is. Csaba nem véletlenül hozza már két évtizede folyamatosan a kimagasló eredményeit a pályázatokon, a titka az lehet, hogy állandóan képes a megújulásra. Mindig talál valamilyen új nézőpontot, vagy épp egy teljesen új technikai megoldást, hogy megvalósítsa az elképzelt látványt.

Új kategória Az idei pályázat egy új kategóriával azoknak is lehetőséget ad a bizonyításra, akiknek nincs fényképezőgépe. A Mobillal a természetben kategória reflektál arra, hogy a fényképezés már a mindennapjaink része lett a modern mobilkészülékeknek köszönhetően. Ám aki mobillal kezd természetfotókat készíteni, rájön, hogy az igazán jó fotókhoz itt is elengedhetetlen a jó szem. A pályázat idei győztese talán pont emiatt is érhetett el olyan kiemelkedő eredményt, hogy 18 képével is falra került, mert nyitott volt arra a játékra, amelyet egy mobiltelefon kínál. Kihívást látott benne, aminek meg is lett az eredménye. A kategóriát szinte leuralta jobbnál jobb képeivel.

A képekhez érdekes háttérinformációkat is kaptunk: a legtöbbjükhez az alkotójuk apró összegzést ad. Beszél a látványról, hogy mi ragadta meg abban, a törekvéséről, mit akart megmutatni, a kép születésének körülményeiről... Azaz a fotósról, képből és szövegből.

Dr. Osman Péter